

ב"ה

ספר

יסודי השולחן וזיקוקי אורותיו

במשנת בעל התניא והשו"ע
בנושא אמירה לנכרי בשבת
ובשאר איסורי התורה

בו ערוכים יסודות מוצקים בש"ס ובפוסקים בכללי ובפרטי הלכות
אלו ומתבארים זיקוקי אורותיו של השולחן הערוך ומתחזורים
טעמיו ונפרשים הגדרותיהן של כללי ופרטי ההלכות עד כי יוארו
באור גדול יסוד הלכה במקורותיה, פיענוחים, ביאורים העדות
והאדות בדברי שולחן ערוך הרב בנושאים אלו במרחבי ספרו

ערכת וסידרתי בסיעתא דשמיא

שמואל זאיאנץ

ברוקלין נ.י.

שנת תשע"ז לפ"ק

הערות לכתוב להמחבר

Rabbi Shmuel Zajac

1534 President Street

Brooklyn, NY 11213

Tel: 9176780936

Email: Shmuel.zajac@gmail.com

*

Distributed in USA by

the Author

&

SeforimDeals.com

Tel: 7189864614

Email: info@seforimdeals.com

527 Empire Blvd.

Brooklyn, NY 11225

*

©

Copyright '17

by Rabbi Shmuel Zajac

All rights reserved

כל הזכויות שמורות להמחבר

פתח דבר

אודה להשי"ת שהחיינו וקיימנו והגיענו לזה, שנתן לי את האפשרות ללמוד ולברר במשנת רבינו הזקן בעל התניא והשו"ע במשנתו הברורה והבהירה, ויחד עם זה: העמוקה, בנושא דאמירה לנכרי בשבת ובשאר איסורים ועוד, כמבואר בהקדמה ובספר יסודי השולחן וזיקוקי אורותיו. -

וביחד עם השבח וההודאה להשי"ת באתי בתפילה, שישים חלקי עם יושבי בית המדרש, ואזכה ללמוד וללמד ולשמור ולעשות בתורתו הקדושה, ויקבע שבתי בביתו לאורך ימים וינהלני על מי מנוחות, ביחד עם ב"ב שי' לאורך ימים ושנים, ואראה בנחמה. -

וכשם שזיכני השי"ת ללמוד וללמד תלמידים בתורתו הק' בעבר, ואודה על הזכות המיוחדת להיות ממלמדיה, - ובהיות והתורה היא נצחית, ו"גילוי רצונו שבדיבורו שהיא התורה הוא נצחי..." (לקו"א תניא פכ"ה), הרי קיום רצונו במצוות דללמוד וללמד שבתורה, וכ"ש שה"יחוד ברצון העליון" שבזה, הרי הם באופן ד"למעלה הוא נצחי לעולם ועד" (שם); - "ייחוד נצחי זה הוא... גם למטה" (לא לה תחלק הארץ תשל"ה אות ז' "אלא שלמטה היא באותה שעה לבדה..." הערה 45); - ועוד, ש"רצון העליון המיוחד בא"ס ב"ה בתכלית היחוד הוא בגילוי לגמרי... בנפה"א... באותה שעה שהאדם עוסק בדברי תורה - הרי גם הנפש... מיוחדים ממש בא"ס באותה שעה בתכלית היחוד... ביותר שאת... מיוחד... בעולמות העליונים... וכל העולם מקבלים חיותם מאור וחיות הנמשך מהתורה..." (תניא פכ"ג ועיי"ש); - וא"כ, הרי בוודאי ענין זה ניתוסף בלימוד ברבים, ובמיוחד בלימוד לתלמידים, ובלשון הרמב"ם פ"ה ה"ב המופלאים "שהם הבנים המהנים לעוה"ז ולעולם הבא". -

ובפשטות הרי הלימוד עם תלמידים במשך עשרות שנים פועל על כל המשתתפים ביחד (המלמד עם כל התלמידים), הן על התלמידים, וכדברי רז"ל "מביאו לחיי עוה"ב" (ב"מ לג. רמב"ם פ"ה ה"א ת"ת), והן על המלמד, עד ו"מתלמידי יותר מכולם", ועד שעל ידם "תלמיד קטן מחדד הרב עד שיוציא ממנו בשאלותיו חכמה מפוארה", (רמב"ם פ"ה הל' ת"ת הי"ג). - אשר לכן הנני מתפלל שהקב"ה ימשיך ליתן לי אפשרות זו ללמוד וללמד תלמידים.

ובהזדמנות זו אודה להם על שהרבה מהם השתתפו ממונם כדי לאפשר הוצאת והדפסת חיבור זה, ומברך ברכת הדיוט שהקב"ה יתן להם השפעות טובות בגשמיות ורוחניות ושיראו הרבה נחת מיוצא חלציהם. וכמו"כ אודה לכמה שבאו לעזרתי עבור הוצאת חיבור זה, הוי' יהא בעזרם. וכמו"כ אודה להרב איתמר שי' שנדורפי על הגהתו ותיקונו של חיבור זה, ועל שהשלים חיבור זה בטוב טעם, והקב"ה יצליחו ויברכו בכל טוב סלה.

ובקשר לזה אודה לחתני היקר הרב שניאור זלמן הכהן שי' טורנהיים שהשתדל והטריח בזה והוי' יצליחו בכל מעשי ידיו, ובלמוד והפצת התורה ובהרחבה גשמית תכה"י. ואודה גם לבני היקר הרב נחום שמריהו שי' שהטריח ועזר לי בכל השלבים של הוצאת חיבור זה, הקב"ה יצליחו ללמוד וללמד את התורה, ובפרנסה בהרחבה וכל טוב סלה בגו"ר.

יום הבהיר י"ב תמוז ה'תשע"ז

RABBI Z. N. GOLDBERG

Abbad Bies Horaa'h "Hayashar Vehatov"
Member Of Supreme Rabbinical Court

הרב זלמן נחמיה גולדברג

אב"ד בבית הוראה לדיני ממונות "הישר והטוב"
חבר בית הדין הרבני הגדול

ב"ח, יום ג' סיון תשע"ז

כ"ע ד' ז' ל' ע' ד' ש' ה' ה' ת' א' י' ח' כ' כ' א' פ' א' א' א'
ד' ת' ה' h'
ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' h'
ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' h'
ה' ה' ה' ה' ה' ה' h'
ה' ה' ה' h'
ה' ה' h'
ה' h'

ההסכמות הם לפי סדר א-ב

הרב מאיר הייזלר

ראש ישיבת עמק התלמוד
ירושלים ת"ו

ב"ה י' בניסן תשע"ז ירושלים ת"ו

החיים והשלום לכבוד מע"כ הגאון החסיד מאוד נעלה מוהר"ר שמואל זאראניץ שליט"א

אחדשה"ט וש"ת ביקר,

יקרת אמרותיו היגיעוני אל נכון ורב תודות. הנה מחברתו על אמירה לנכרי מופלאת
הן בהקיפו והן בעמקותו בבירור דעת אדמה"ז נ"ע. והאמת שלא הניח צד ופנה להתגדר
בו. וגם בימים אלו ימי טרדה דחגה"פ הבעל"ט, התאמצתי לעיין בהם עד כמה שהזמן
הספיק לי ומאוד מאוד נהנתי והרבה למדתי מדבריו היקרים המסולאים מפז ומפנינים.
ולדעתי חיבור כזה הוא חידוש נפלא בדורינו. השי"ת יאמצו ויחזקו להפיץ מעינותיו ויהנו
רבים מאורו כי טוב הוא. המברכו מקרב ולב, מוקירו ומעריצו בברכת חג כשר ושמח.

מאיר הייזלר
י"ג ניסן

ולחבת המחבר שליט"א והדברים אני מעלה איזה הערות שנתעוררתי תוך כדי עיוני בדברים
ובלי"נ אשנה פרק זה הנ"ל

בבקשה לפרוש בשלום בנכם היקר מאוד ידידי כמר נחום שיחי'.

(א) כב' העמיק והרחיב הדבור בדעת אדמה"ז נבג"מ דיסוד האיסור דאמירה לעכו"ם דהו"ל כשלוחו ממש, והדברים ברורים. והנה כב' הביא משו"ת אבנ"ז יו"ד קנ"א ליישב קו' הפנ"י מהא דאמירה לעכו"ם משום שבות, דתיפוק ליה דלחומרא יש שליחות לעכו"ם, ולהרמב"ם הוא מה"ת, וגם בהא שמי שקיבל עליו תוספת שבת מותר לומר לאחר שלא קיבל לעשות מלאכה, והרי שלוחו כמותו, ושאינו כ"ח, והביא משם ס' פינות הבית דלא שייך שליחות בד"ע אלא במקום שאף אם אין שליח העבירה נעשית, רק שאין למי לחייב, כגון שאומר לישראל קדש לי אשה גרושה, דאף אם יפטור השליח, מ"מ הגרושה נתקדשה לכהן, ונעשה הדבר שהקפידה התורה, רק שהכהן לא פעל הקידושין, בזה באנו

לחייבו משום שליחות, וכן איש דאמר לאשה אקפי לי קטן, שהקפידה התורה שלא יהיה ישראל ניקף, אבל טמא שאמר לטהור ליכנס למקדש, הרי כניסת הטהור אין מעשה העבירה נעשית, לא שייך בזה שליחות לחייב המשלח, וא"כ באמירה לנכרי או למי שלא קיבל שבת, הרי אין כאן כלל מעשה עבירה וכו'. וכ' האבנ"ז שהן קילורין לעיניים, וכ"כ הנתיב"מ שמ"ח. (וצל"ע איזה מעשה עבירה איכא בהקפה בלי האיסור דמקף וניקף). וכ' האבנ"ז אך ראיתי להרב ז"ל מליאדי אחר כל זה והוא סובר דמעם דאמירה לעכו"ם שבות הוא באמת מדין שליחות והא דמותר לומר למי שלא קיבל שבת משום דדעת המקבל לא היה לאסור רק מה שיעשה בעצמו, הרי דסב"ל דאף שכלא שליחות אין

עבירה כלל שייך שליחות כמותו לעשות עבירה. והנה לפי דעת אדמה"ז דהו"ל שלוחו כמותו ממש שאנו מייחסים כל המעשה כמי שהוא בעצמו עשאה, נ"ל להוכיח דאמירה לעכו"ם חמיר טפי מגרמא בשבת שכב' מביא, הגרע"א והב"א מהא דהשלוח חבירו להדליק גדישו של חבירו, ובאם היה השליח שוגג, דבכה"ג דעת התוס' ועוד רכוותא דשלד"ע או באופן שאינו ב"ח או בע"כ, ואילו גרמא בנוזקין פטור, ובשלמא אם נימא שאינו כשליח ממש ורק דמיחוי כשלוחו א"כ אין לנו ראייה לאמירה לעכו"ם דאין שליחות לעכו"ם ורק מיחוי כשלוחו, אבל אם נימא כדעת אדמה"ז דהו"ל ממש שלוחו, הא הוא ראייה חזקה. וראיתי אח"כ שכב' מביא משו"ת הר צבי בשם הגר"א רגולר בעל יד אליהו שכנראה כוון לזה, ובה"צ דחה ראייתו דהתם, הו"ל עכ"פ שליח לענין דיני שמים, ואינו ענין לאמירה לעכו"ם, אבל לדעת אדמה"ז שהו"ל שלוחו ממש הרי הראיה חזקה.

(ב) הביא מס' שו"מ שתמה על הב"מ מהא דה"א דמעשה שבת ליתסר מ"כל שתיעבתי" הרי שהמעשה בעצמותה מתועב בעיני השי"ת. וראיתי בשו"מ שתי' קושיית הפנ"י וקלסיה מאוד לסברתו. והוא דהא במלאכת שבת הקפידה התורה דבעינן מלאכת מחשבת וא"כ כיוון שבכוונה תליא מילתא וע"ז לא שייך שליחות לד"ע דבשלמא על גוף עשיית המלאכה שייך לומר דנחשב כאילו עשה הוא, אבל על המחשבה א"א לומר כאילו הוא חשב דעל מידו דממילא לא שייך שליחות כמ"ש הרא"ש בנדרים לגבי שמיעת הנדר כיון שהוא דבר שבממילא, ומכ"ש בהא, וא"כ לא שייך שלד"ע בשבת דעכ"פ לא היה מלאכת מחשבת, וכ' שזה ברור והערה נפלאה.

ועפ"ז כתב ליישב קושיית התורי"ד דלמה לא מועיל שליחות במצוות, דהא בעי כוונה ועל כוונה אין שליחות.

וכמו"כ כתב ליישב קו' הש"ך חו"מ שפ"ב דלמה לא יועיל שליחות האב במילה, ועוד האריך בזה בביאור דברי הרשב"א והר"ן משמור

לי פירות שבתחומך עיי"ש. ואני בעניי לא אבין הדמיון להרא"ש בנדרים שעל דבר דממילא לא שייך שליחות לנידו"ד במלאכת שבת, דהא דבעינן מלאכת מחשבת הטעם דאל"כ חסר בשם מלאכה והו"ל כמקלקל כמ"ש בראשונים, ובוודאי שהמשלח לעשות מלאכה אינו צריך לשולחו גם על הכוונה והוא שולחו על המעשה, ואך אם היה בלי מחשבה הו"ל חסרון בהמעשה ואין שליחות כלל על הכוונה שזהו רק תנאי בהמעשה, ואם השליח כאן וחשב הו"ל מעשה, ואת המעשה אנו מייחסים להמשלח ולא את הכוונה, וה"ה נ"ל ג"כ במצוות הצריכות כוונה, ואולי שבוה י"ל ונראה שה"ה לגבי מצות האב במלת הבן שפיר יצא האב אם מייחסים המילה להאב כנלע"ד.

והנה כב' הביא מדברי הגרע"א בהגהותיו לשו"ע ש"ז ליישב קושיית הגמ"ר דאך אנו מאכילין עבדינו טריפות, ויישב דבאכילה כיון שאמרו בקידושין דאף למ"ד ישלד"ע מכ"מ באכול חלב וצא ובעול הערוה פטור, דלא מצינו זה נהנה וזה מתחייב, משו"ה רק במקום דאיכא שליחות לישראל אסרו הו"ל בעכו"ם דדמי לשליחות עיי"ש. (וצל"ע מתוס' ב"מ צ' ע"א דס"ל בחסום פרתי ודש בה היינו בתבואת ישראל דמרויח באמירתו אבל בדיש נכרי מותר כמו שפשיטא שמותר לומר לנכרי אכול נבילה וכו' והרי בכה"ג ג"כ בישראל ליכא שליחות).

הנה דעת הגרע"א שזהו בגדר שליחות, ואה"נ שכ' רק דדמי לשליחות מ"מ הוא בגדר שליחות, וא"כ לפי"ז שפיר הוכחה לדעתו דאמירה לעכו"ם חמיר טפי מגרמא וכמו"ש.

ויתכן בהא שנסתפק כב' אם ע"י אמירה לעכו"ם נחשב כמומר לשבת דאפשר שלא נימא שזה בגדר שליחות וגם שדומה לשליח אבל הוא מגדר זה, בוודאי שנחשב כמומר, אבל אם נימא שחזו"ל גזרו כיון שדומה לשליח א"כ אינו שליח ורק חזו"ל גזרו אולי אפשר שהוא עבר על גזירות חז"ל, אבל לא נחשב כמחלל שבת וי"ל. (ובהא עניינא שהביא כב' שם כדאי לעיין בקוה"ע בהשמטות שנחלקו בכה"ג הרמב"ן והבעה"מ בסנהדרין אם על לפ"ע בע"ז איכא יהרג ואל יעבור עיי"ש).

אשר זעליג וייס

כגן 8
פעיה"ק ירושלם ת"ו

ייג סיון תשע"ז

בס"ד

הן ראיתי את הספר הנפלא "יסודי השלחן" שחיבר הרה"ג המצויין ר' שמואל
זאנאנץ שליט"א מברוקלין ניו יורק.

ספר זה כל כולו עוסק בסוגיא גדולה של אמירה לנכרי בשבת במשנתו של גאון
הדורות הגרש"ז מלאדי.

הן ידוע בכל עולם התורה על גודל מעלתו של שולחן ערוך הרב, שכל דבריו בעמקות
נפלאה ובקצירת האומר. כלל סברות מחודשות ועמוקות וחדש הלכות רבות. ורק מעט
למדנים מופלגים זוכים לרדת לסוף דעתו.

על כן נהייתי והתפעלתי איך שהמחבר ירד לעומק סוגיות סבוכות אלו בבקאות
גדולה ובסברא ישרה.

ברכתי להרה"ג המחבר שליט"א שספר זה יעלה על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן
ויתקבל בחיבה ושיזכה תמיד להגדיל תורה ולהאדירה בשלוח ובנחת.

בברכת התורה באהבה

אשר וייס

אשר וייס

RABBI Y. ROTH
1556-53RD STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219
TEL: (718) 435-1502

יחזקאל רומה
אבדק"ק קארלסבורג
בארא פארק ברוקלין, נ.י. יע"א

לה"ו

יום ראשון לסדר כי ה' דבר טוב על ישראל תשע"ז לפ"ק

הנה דיני אמירה לנכרי הוא מן הדברים הצריכין לימוד הן מצד מה שהוא קל בעיני האדם לחשוב שאם מלאכתו נעשית ע"י אחרים אין בו חשש, וביותר שהוא מן ההלכות החמורות לידע פרטיה ודיקדוקיה מתי הוא אסור או שרי, וע"כ נמטייה יישר לכבוד הרה"ג המופלג כמוהר"ר שמואל זאיאנץ שליט"א שערך מערכה גדולה בהיקף רב ובביאור דברי הראשונים והפוסקים, ובפרט שיסדו על שו"ע הרב, שכידוע כל מילה ותיבה שכתב בעל התניא בהלכותיו יש בו עמקות גדולה וכוונה מיוחדת, וע"כ שפיר קראו **יסודי השולחן – וזיקוקי אורותיו** שע"ז פיענח וגילה מטמרותיו שיהא בהיר ובריר להלומד כשולחן ערוך, והראה בזה רב גובריה וחיליה שזכה לצלול במים אדירים מיוסדים על יסודות ושרשים בדברי הראשונים וגדולי הפוסקים לסכם השיטות וקולע אל השערה לבררן עד תכליתן והדברים יעידון ויגידון לעצמן, ובוודאי יהנו ת"ח ההוגים בעיון בהלכות האלו ויתבדרון דבריו בבתי מדרשות, ומבטחוני שבני תורה ולומדיה יביאו ברכה לתוך ביתם, וע"כ ברכתי נתונה לכבוד המחבר שיזכה לישוב באהלה של תורה ולהמשיך בעבוה"ק מתוך הרחבה ונחת על מי מנוחות עדי נזכה להרמת קה"ת אס"ו.

הכו"ח לחיזוק תוה"ק ועמליה

הק' יחזקאל רוטה

ט"ו לחודש אייר תשע"ז לפ"ק

הן בא לפני הרה"ג ר' שמואל זאנאנץ שליט"א, עם חיבור גדול על דיני אמירה לעכו"ם והגם שלא ראיתי אלא רק מקצת מן החיבור ראיתי רב חילו בבירור וליבון דברי גדולי הפוסקים והמפורשים הנחים עליהם לבאר כל דבר וזכה לאור תעלומה לעומקא דדינא וקולע אל השערה ואוקי באתרי' דבר דיבור על אופניו ערוכה בכל, והוסיף על דילה הערות וסברות.

ובודאי כל שוחרי ההוראה והלכה יהנו מחיבורו לזכות את הרבים אשר בוודאי יתענגו על רוב טובו.

וברכתי נאמנה להמחבר שיזכה עוד רבות בשנים לישב באהלה של תורה מתוך רוב נחת והרחבת הדעת דקדושה שלא תמוש התורה מפי זרעו וזרע זרעו מעתה ועד עולם.

יעקב מאיר שטרן

דומ"צ בב"ד דמרן הגר"ש ואזנר זצ"ל
דיין ומורה צדק דקהילת ויוניץ
מח"ס משנת הסופר ואמרי יעקב
רב אב"ד קהילות יעקב - בני ברק

ב"ה א"ל מאיר שלצ' אפ"ן

הן ראוי חוקי נפלא מאד קלס יסודי השולחן וזיוני אורותיו
לנתינת צ' השאון המצין מהר למאכל זאיאף שלט"ה מכוונתין
יבזו על זעניקם של אמורה לנתי קלס והוא מוסד על דברי רדיון
אור העולם השלז היד צצ על כמה סימנים וכן על דבריו
לזיוניסטים אחרון וכידר המחקר הצמין היזה צלל לאים אפיונים
וצמיונים על דברי אצמולצ' אדאר דבריו דקניאג והינה ילדה
הייד אצמולן בנתה אט המצין ומצא דהם דפריים נפלאים מאד
לנכתרו בטל טעם ודעג אדסקרא ולסד אהוציח דבר ד' זו
הלכה קדורה וראויים הדברים אצלו על שלחש של רדיון
והאמידהון לשודאי יהיו ויתצנו מציוני האוי שמחל ספר יקר
הנ"ל ויהי רצון ליצפה בקרב העמדה והמליך קדמו הטל
אלבג אג ולואל מולק למחור הנפס והיחמד הדא
וצ"ל דעה מציפה ארחמי ד'

אלק מאיר שלטין

הסכמת הגאון הגדול הר"ר מנחם מנדל שפרן שליט"א ראש ישיבת נועם התורה ודיין בבני ברק

בס"ד, ד' לסדר "הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר", ג' מנ"א תשע"ז

ראיתי חיבורו המקיף של הגאון מוהר"ר שמואל זאנאנץ שליט"א בו הואיל באר את התורה הזאת ה"ה שיטת אדמו"ר הזקן וצוק"ל זי"ע בשו"ע שלו (ושל כל ישראל) בכל הנוגע לאמירה לעכו"ם ושכירת עכו"ם בשכירות וקבלנות בו הראה פלאות בקונטרס אחרון שהם כמים שאין להם סוף בנושא זה שהמתחיל אינו רואה סופם. המחבר עבדו וחרשו וקצר פירותיו בשינון פרקו במאה ואחת פעימותיו. המחבר אינו עוסק בחידושי עצמו על פי הרב ז"ל אלא צמוד לדברי רבו בבחינת לא אמר דבר שלא שמע מרבו ולא נשמע מדבריו, ודוקא מתוך צמידות זו מגיע לחידושים בדקויות בהבנת דברי הרב והחידושים צפים מאליהן מעצם הבנת דברי הרב. חשיבות הספר ומיקומו בתורה הוא בתרתי, הן במה מה שנושא ונותן במה שפלפלו אחרונים בדברי הרב ועוד יותר במה שמבאר פשטן של דבריו בקונטרס אחרון אשר כל שורה שורה בדבריו צריכין לימוד כדי להבין פשטן של דברים ובשונה מספרים אחרים שע"י לימודם בלי לדקדק ברצף הדברים אפשר לדעת לפחות כללות דבריהם, בקונטרס אחרון אינו כן, בלימוד כזה אינו מבין כלל. וכבר יצאו כמה ספרים שכל מטרתם לפרש דברי הרב שורה שורה. ומשנים אלו נעשו ארבע, הלכתא גבירתא דאיכא למישמע מיני' באמירה לעכו"ם ושכירות וקבלנות ואיתפשטותא דמשה בשאר דיני התורה באמירה לעכו"ם ושנית בחינת "לאמר", לאמר לאחרים, שממנו ילמדו לראות עמקות דברי הרב ולבארם.

יה"ר שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה ויזכה לפרש כל דברי אדמוה"ז בקונ"א בהלכות אלו ובשאר דבריו. וזכותו של הרב זי"ע יעמוד לו ולזרעו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת.

המברכו בברכת כהן

מנחם מנדל הכהן שפרן

יסודי השלחן וזיקוקי אורותיו

תוכן הסימנים

סימן א גדר אמירה לנכרי בשו"ט ובחז"מ.....ה

יחקור בג' צדדים: א', דאמירה לעכו"ם אסורה בשבת דווקא; ב', דאסורה בכל התורה; ג', דהגם שאסורה בכל התורה, מ"מ בשבת חמורה יותר.....ה

דברי רבינו בהחיתור לומר לעכו"ם לחלוב בשבת, ובגדר איסור אמירה לעכו"ם, ואיסור עשיית עכו"ם בשביל הישראל.....ו

דברי השו"ע והנז"כ לענין חליבה.....ט

הוכחת רבינו בקו"א סי' רס"ג אות ח' שישנו איסור שליחות מצד עצם הא דהמעשה נעשה ע"י נכרי עבור ישראל, בנוסף על עצם איסור האמירה, ואיסור זה חמיר יותר מעצם איסור האמירה.....י

דברי רבינו "החמירו גבי שבת ויו"ט וכיוצא" שיש שליחות לנכרי.....יב

סימן ב מקור אמירה לנכרי בשו"ט.....יג

ביאור דברי רבינו בסי' רמ"ג בגדר וענייני איסור דאמירה לנכרי בשבת ומקורו, וייחוד האיסור לשבת ויו"ט.....יג

הייחוד באיסור אמירה לנכרי בשבת.....יד

עוד בענין שיש חומר מיוחד בשבת, לאסור ההנאה ממלאכה שנעשית ע"י הנכרי עבור הישראל, ולחייב שימחה הישראל בעשיית הנכרי. – ובכללות האיסור "להניח" להנכרי לעשות מלאכה עבורו (גם כשלא ציווהו). – והאיסור ליהנות במה שעשה לו הנכרי כשלא מיחה בידו, משא"כ בשאר איסורים, – דלכאוף יש להעיר ע"ז מדברי הרדב"ז על הרמב"ם (הובא בברכ"י).....טז

מדויק מדברי רבינו כאן שדבריו אמורים הן לשיטה ד"יש שליחות לנכרי לחומרא" והן לשיטה ד"אין שליחות לנכרי לחומרא".....יט

סימן ג הקושיות ויישובם בספרת "שלוחו כמותו" באמ"ל"ג.....כ

קושיית שו"ת פנ"י ודברי הבית מאיר והח"ס.....כ

דברי הח"ס במס' שבת קנ.....כג

שיטת אדמה"ז בכל הנ"ל, ומה שלפי דבריו מיושבות כל קושיות הפנ"י והואך מתיישבות הסוגיות לפי דבריו, ושלדבריו אין קשים התערות שהערנו לדברי האחרונים הנ"ל..... כו

סימן ד אמ"נ בשאר איסורים אינו מטעם שליחות..... עג

יבואר עוד שבשאר איסורי התורה הוי איסור "אמירה לנכרי שבות" רק משום הגזירה "שמוא יבוא לעשות בעצמו" ולא משום שליחות. ובה תתפרש שיטת רש"י בסוגיא בב"מ הנ"ל באיסור אמירה לנכרי לחסום פרה של ישראל בדישה של הנכרי, ודיוק לשון רבינו אדמה"ז בגדר איסור אמירה ונתנית חפץ ישראל לנכרי לעשות בו עבירה באיסור שבת, ולשונו בענין זה בשאר איסורים; ולשיטתו אפשר לפרש שיטת רש"י באו"א..... עג

הערה לדברינו, שלאדמה"ז אין איסור האמירה לנכרי משום שליחות, אלא בשבת ויו"ט וחול"מ, ולא בשאר איסורי התורה, שבהם האיסור רק מפאת הגזירה "שמוא יבוא לעשות בשבילו" – מדברי רבינו באיסור חמין..... עז

יוצא מזה נפק"מ וצורך לאסור אמירה לנכרי (לא רק משום שליחות על העשיה הנעשית ע"י האמירה) אלא גם אעצם האמירה..... עח

יש להבהיר: לשיטת אדמה"ז יש ב' "מיני" איסורים באמירה בשבת, א – העשיה ע"י אחר, ב – האמירה..... עט

יש לעיין למה כותב רבינו שכשהנכרי חולב לעצמו אין בזה משום איסור שליחות, והרי בסי' ש"ז כתב, שכשמוסר לו משלו לעשות מלאכה בשבת "נראה כשלוחו"..... מ

סימן ה מכילתא: "ואפי' ע"י אחרים"..... מא

פירוש דרשת המכילתא "ואפי' ע"י אחרים" לענין ששלוחו כמותו, ודברי הסמ"ג מא

סימן ו אמירה לקטן..... מה

הערה: למה לא אסרו אמירה לקטן..... מה

סימן ז אמ"נ או גרמא: מה חמור יותר?..... מו

אמירה לעכו"ם או גרמא מה חמור יותר לאור דברי רבינו..... מו

סימן ח קיבל שבת מותר לומר לאחר שלא קיבל..... נב

דברי רבינו בקו"א רס"ג אות ח' לענין ההיתר לומר לחבירו לעשות מלאכה כשהאומר כבר קיבל את השבת, והישראל חבירו עדיין לא קיבל את השבת..... נב

- סימן ט** "שבת ויו"ט וכיוצא בו"..... נו
אמירה לנכרי בחוה"מ וכוונת רבינו ב"בכיוצא בו" (בסי' ש"ה ובקו"א) לחוה"מ.... נו
- סימן י** שליחות באמל"נ אע"פ ש"גופו נח"..... נח
היאך יישב רבינו את הנקודה שמוענים הבית מאיר והח"ס, דהיאך שייך שליחות באיסורי שבת, והרי גוף הישראלי נח..... נח
- סימן יא** השמטת רבינו מלהביא "ודבר דבר" לאיסור אמל"נ..... ס
למה לא הביא רבינו את הפסוק ד"ממצוא חפצך ודבר דבר" כמעט לאיסור אמירה לנכרי..... ס
- סימן יב** אמירה דאמירה..... פה
אמירה דאמירה לדברי רבינו..... פה
וע"פ כ"ז נראה לכאן לענין "אמירה דאמירה": דכיון שהנכרי האחרון עושה (על ידי אמירות הנכרים שלפנ"ז), עבור הישראל, הרי"ז נכלל ב"לא יעשה – אפי' על ידי אחרים", כיון שבענין זה, הרי כיון שעושה מלאכת הישראל בשביל הישראל, הרי בוודאי "נראה הדבר כאילו עושה בשליחותו", ואסור..... ע
- סימן יג** למה אין אשלד"ע באמל"נ בשבת..... עא
בביאור למה אין "אשלד"ע" בשליחות לנכרי באמירה לנכרי בשבת..... עא
- סימן יד** אמל"נ במשלח קטן..... עו
אמירה לנכרי: כשהמשלח קטן, וכשהמשלח נשתטה לאחר שעשאו שליח..... עו
- סימן טו** ה"הפלגות" באמל"נ בשבת..... עח
"הפליגו חכמים באיסור זה"..... עח
ההפלגה השניה: חובת מחאה לפעמים כשרואה הנכרי בשבילו אפי' מעצמו..... פב
- סימן טז** שליחות באמל"נ "אפי' בלא אמירה"..... פז
קושיית הצ"צ בדברי אדמה"ז בקו"א סי' רס"ג אות ח' ויישובו, ואולי יש לבאר דברי אדמה"ז לפי דברינו לעיל..... פז

סימן יז גדר איסור עשיית נכרי מעצמו..... צח

עוד בכללות העניין שאיסור עשיית הנכרי עבור ישראל מוגדר "שליחות" לחומרא מדרבנן משום "לא יעשה - אפי' ע"י אחרים" - והתפלגות שהוסיפו חכמים לגזור ולאסור גם את העשיות שעשו הנכרים מעצמם (כמו קיבולת דמרחץ), שגזרו שיהיו אסורים כ"הפלגה" למעם ואיסור זה. ויש לחקור: האם "ההפלגה" גם היא משום "שליחות", ומה שנעשה "בשביל ישראל לבדו" נחשב "שליחות" לענין זה, או שנתחדש "הפלגת האיסור" לאסור אפי' כשאינו משום שם שליחות, אלא "נראה הדבר שעסק זה בשביל ישראל לבדו"..... צח

הבהרה..... צט

סימן יח קבלנות דמרחץ ובסברת המג"א..... ק

דברי רבינו בסעיף ג' אודות קבלנות דמרחץ כשיטת מהרי"א והמג"א, ובביאור דברי המהרי"א והמג"א..... ק

דברי הלבו"ש וביאורו בהמג"א, ודברי הפרמ"ג (והמשנ"ב) וביאורו בהמג"א..... קו

דברי רבינו בפנים לאור הנ"ל, וביאורו בכוונת המג"א..... קיא

דברי רבינו במהד"ב בסברת המג"א..... קיד

בסברת המג"א לפי דברי רבינו בפנים לאור הנ"ל..... קיט

סימן יט שכ"י "שלוחו" משא"כ הקבלן..... קכ

איסור השכיר יום: "שלוחו", והיתר הקבלן משום שאינו שלוחו שהמלאכה שלו לכאור' נראה מדברי רבינו בכ"מ שגם כשאומר לקבלן לעשות בשבת אין בזה משום איסור על העשיה משום שליחות אלא משום האמירה. ולכאור' הדברים הללו הם חידוש בפ"ע..... קכ

סימן כ בגדר האיסור דקיבולת דמרחץ..... קלב

עוד בענין הנ"ל (ההיתר בעצם האיסור בפסידא, שהוא רק בקצין, וההיתר באמירה (אפי' בקובע בשבת), שהוא משום "שבות דשבות במקום מצוה"). ובחקירה הכללית: האם האיסור בקיבולת דמרחץ ושכיר שנה דהרוחת ישראל הוא משום לתא וענין השליחות, והיינו שהוא "הפלגה" בענין השליחות שיש בדבר מעין עניינה, ומה "שנראה הדבר" שעושה בשביל טובת ישראל לבדו יש בזה מענין "השליחות"; או דילמא אין בו באמת מענין השליחות, אלא הוא איסור חדש שגם בזה מתייחס להישראל כיון שמרויח לישראל. - או צד ג': שאף שאין בו מענין השליחות, מ"מ יש בו מעין "מראית עין" דשליחות, ו"מיחוי כשליחות"..... קלב

סימן כא לרבינו: ההיתר בפסידא דמכס רק בקבלנות..... קלז

עוד בביאור היוצא לדברי רבינו בהיתר דמכס: דהאיסור שעל ידי האמירה עצמה, הותר משום "שבות דשבות במקום מצוה" (אם יש חשש שיעשה איסור דא' משום "אדם בהול אממונו"), והאיסור שעל העשיה שעל ידי האמירה, הותר רק משום שעושה בקבלנות בקציצה, ולא משום "שבות דשבות במקום מצוה" – אולי יתחדש שאיסור השליחות המיוחד למלאכת שבת לרבינו הוא בעיקר במלאכות המביאים "הרווחה", ודווקא הם מוגדרים כ"מלאכת ישראל", ודווקא עליהם איתא במכילתא דאסור להניח שיעשה הנכרי "במלאכת ישראל"..... קלז

קושייא על הדברים דלעיל, שגם בקבלנות אם הבעה"ב היה מגלה דעתו שיעשה בשבת, היה נאסר, לא משום "שליחות" אלא משום "שנעשה בשבילו" לבד, – שאז היינו אומרים שעושה בשבת כדי לקיים את ציווי ישראל שרצה לעשות בשבת, ולכן מובן מה שבמכס שלא התירו שכיר יום משום שהיו שליחות (ממש), התירו בקבלן אף כשקובע לעשות בשבת דוקא, מדברי הצ"צ המובא לעיל בהערות..... קלט

סימן כב האם אין הקבלן "שלוחו" בשאר דיני התורה..... קמא

שקו"ט בדברי אדמה"ז שאין הקבלן "כשלוחו" של ישראל, ואפי' כשהוא מקיים ציווי ישראל שקבע זמן הקבלנות בשבת, – מגמ' כתובות ע"ב..... קמא
עדיין צריך ביאור: האם נאמר שבשאר דיני התורה אין "קבלן" שקצץ עמו יכול להיחשב "שלוחו"?..... קמב

סימן כג ההפקעה ד"שליחות" בקבלנות..... קג

עוד בכללות היוצא מדברי רבינו כמה שהשכיר יום הווי שליח, אבל הקבלן מופקע מענין השליחות..... קג

סימן כד דברי האבנ"ז או"ח סי' מ"א..... קנא

בדברי האבנ"ז או"ח סי' מ"א ומאי דמשמע מדברי רבינו בזה..... קנא

סימן כה השכ"י "שלוחו", אע"פ שלא אמר לעשות בשבת..... קנז

עוד בהסבר הא דשכיר יום נחשב "שלוחו"

" בשבת – והרי לא אמר לו לעשות בשבת?..... קנז

סימן כו שכ"י ששכרו "לאיזה ימים" שלוחו..... קס

עוד בהסבר הא דשכיר יום ששכרו "לאיזה ימים" נחשב ל"שלוחו לשבת" להמבואר בשו"ע בפנים לדברי הצ"צ ולהמבואר לעיל..... קס

חקירה בשכיר יום ששכרו ל"איזה ימים": האם מה שנחשב "שלוחו" לשבת, הוא משום שהישראל אמר שיעבוד "כשירצה" הנכרי, וזה עצמו נחשב לשלוחו; או דילמא מה שעושהו כשלוחו הוא זה שהנכרי סובר שהישראל רוצה שיעבוד בשבת דוקא; או דילמא הוא משום שהמציאות נחשבת "כאילו" אמר לו הישראל להדיא לעבוד בשבת.....קס

סימן כו גדרי השכ"י וש"ש והקבלן בשו"ע רבינו, ובמהד"ב..... קסח
החילוק בין ביאור והסבר השו"ע בפנים, לבין ההסבר במהד"ב לס' רמ"ג..... קסה
היוצא מהנ"ל: יש ב' איסורים: א) נכרי העושה "בשביל הישראל לבדו", כשעושה להרווחת הישראל, ואין לו להנכרי תועלת; ב) משום "שלוחו כמותו", כשהנכרי הוא שכיר יום.....קע

סימן כח עוד בהנ"ל ופיענוח קו"א סי' רמ"ג א..... קעא
עוד בביאור והגדרת רבינו שאיסור שכיר יום הוא בגדר "שלוחו", והקבלן אינו שלוחו, והחילוק ביניהם; והגדרת קבלנות כהמובא בשו"ע בפנים, והיאך מתפרש "קיבולת דמרחץ" ו"שכיר שנה" להיות נחשב ל"קבלן" לפי הנ"ל;..... קעא
ופענוח וביאור דברי רבינו בתוך עצם דברי הקו"א רמ"ג אות א'..... קעא
פענוח וביאור דברי רבינו בפרטיות קו"א רמ"ג א' ביישוב הקושיא למה אין השכיר שנה נחשב כשכיר יום ליאסר משום "שליחות", ובשאר דבריו שם..... קעד
בירור כוונת רבינו ששכיר שנה אינו שכיר יום משום שקיבל עליו לעשות את כל המלאכות הצריכות..... קפה
אולי יש נפק"מ לדינא לפי הנ"ל..... קפו
דברי רבינו בביאור דברי הב"י, שלא יסתור להמבואר לעיל..... קפט
המשך דברי רבינו בקו"א לענין הדין ד"מכס"..... קפט
"משא"כ כששכרו לכל המלאכות הצריכות לחדש או לשנה, שגמר סכום המלאכות הוא גמר השנה וחדש, והרי הוא שכור לשנה ולחדש לעשות כל המלאכות המצטרות בהם, והרי הוא דומה לקבלן"..... קצא

סימן כמ עוד בדברי רבינו בשו"ע בההיתר דקבלן..... קצג
עוד בכללות דברינו בעיון בתוך דברי שו"ע רבינו בפנים בהסבר ההיתר דקבלן..... קצג

סימן 5 חילוק הבנת המהד"ב מהשו"ע בשב"י, ש"ש וקבלן..... קצו

עוד בביאור דברי רבינו בתוך עצם מהד"ב בענין שכיר יום וקבלן ושכיר שנה ונקודת החילוק בין הבנת רבינו בשו"ע בפנים ובין הבנתו במהד"ב..... קצו

סימן 5א מהלך א' בדעת הרמב"ם בש"ש לכל מלאכות..... רט

שכיר שנה לכל המלאכות לשיטת הרמב"ם למהד"ב והמשך דברי רבינו..... רט

לפי מהלך זה נראה שבש"ש לכל המלאכות יכול הבעה"ב לחזור בו..... ריב

עוד בהסבר מהלך הא' שאין הש"ש לכל המלאכות קונה את עצם המלאכה... ריג

הערה כללית..... ריד

סימן 5ב מהלך ב' בחילוק ש"ש למלאכות מש"ש למלאכה א'..... רטו

המשך דברי רבינו בעוד מהלך בהסבר החילוק בין ש"ש למלאכה מיוחדת לבין ש"ש

לכל המלאכות..... רטו

פענוח ופ' דברי רבינו בהמשך..... ריט

הערה..... רכד

הערה..... רכה

מה שנראה חילוק דק בין ב' המהלכים הללו לענין הקנין, אם זה "קנין גמור" או "קנין

כל דהו"..... רכו

סימן 5ג עוד בביאור מהלך הב' במהד"ב דלעיל..... רכו

עוד בביאור מה שבש"ש למלאכה מיוחדת אינו "כשלוהו" משום שנקנית המלאכה

אצלו לענין שאין הבעה"ב יכול לחזור בו, ולא רצו חכמים להכריחו לעכב את הנכרי

ולחפסיד שכרו, משא"כ בש"ש לכל המלאכות אין "המלאכה קנויה לו", (שהגם שאם

השכיר עבד משועבד לשלם מעות, מ"מ יכול להשביתו בע"כ מלעבוד או להחליפו

למלאכה אחרת), וגם כשיעכבוהו מלעבוד בשבת ואבילות לא יהיה לו הפסד, שהרי

ישתלם לפי הזמן שמשועבד ומושכר ומוכן לעבוד כשיתן לו בע"ה, ולכן חכמים

מכריחים אותו לעכב את הנכרי ממלאכת שבת, וכשאינו מעכבו הרי הוא "כשלוהו

לשבת"..... רכו

נמצא למהלך הזה: א) לולא הקנין אע"פ שנשתעבד לשלם על עבודתו, והשכיר

נשתעבד לעשות מלאכה, מ"מ היה יכול להשביתו ממלאכה בע"כ, ובש"ש היה יכול

גם להחליפו למלאכה אחרת. ב) נראה מדבריו: שבקבלן, הבע"ה אינו יכול לחזור,

והקבלן יכול לחזור; ובש"ש למלאכה מיוחדת: שניהם אינם יכולים לחזור כלל (לאחר

שיש קנין). לא נתבאר בבירור בקבלן: אם גם לולא הקנין היה הקבלן יכול לחזור, או שזוהי תוצאת הקנין..... רל

הסברות הקודמות במעלת הש"ש למלאכה מיוחדת לומר "כדידיה דמיא" אינם מועילות לענין ש"ש לכל המלאכות..... רלא

סימן לד' מהלך ג' במהד"ב ב"כדידיה דמיא" בקבלנות..... רלב

מהלך ג' בענין "כדידיה דמיא"..... רלב

רבינו מבאר שבשכיר שנה לכל המלאכות א"א שיהא גוף הדבר בו נעשית המלאכה נקנה בשלו מצד שקיבל לעשותה, כי הבעה"ב יכול להחליפה למלאכה אחרת בכל עת..... רלג

סימן לה שליחות מיוחדת להולכת אגרת..... רלז

הסבר החלכה בשליחות מיוחדת לאגרת, דאע"פ שמושתלם לפי הזמן, מותר..... רלז

סימן לו חזרת הקבלן, ש"ש, והבעה"ב..... רלז

דיון באם הקבלן יכול לחזור בו, והאם הבעה"ב יכול לחזור בו, בדברי האחרונים, ובמה שנראה בדברי אדמה"ז, ובשכיר שנה..... רלז

סימן לז בג' מהלכים דלעיל..... רמב

דיון בשיטת רבינו בכל הנ"ל לפי ג' המהלכים שהעלה רבינו במהד"ב..... רמב

סימן לח דמיון ש"ש למלאכה והקבלן..... רמז

עוד נקודה בקשר לדברי רבינו לדמות את הש"ש למלאכה מיוחדת לקבלן והאם הקבלן חלוק מהשכ"י בזה שאין הוא מוכרח לעשות את המלאכה לזמן מסוים לפי שיטת רבינו בשו"ע, ולפי שיטת רבינו במהד"ב..... רמז

סימן למ' בביאור המהד"ב בשיטת התרומה..... רנג

דברי רבינו בהמשך בביאור שיטת ספר התרומה ודעימיה "וספר התרומה וסיעתו שהתירו גם בשכיר לכל המלאכות, ס"ל דקצין מהני גם אם לא הוה כקבלן דכדידיה דמי, [ד]כיון דקצין, עביד אדעתא דנפשיה; ולא גרע מנכרי העושה מעצמו שאינו צריך למחות אף על גב דאינו קבלן, כדתנן נכרי שבא לכבות כו', לשיטתם דלא ס"ל בדדליקה דוקא הקילו, וכמ"ש הרשב"א והרא"ש סוף פרק כל כתבי גבי ליקט עשבים"..... רנג

המשך דברי רבינו בביאור שיטת התרומה..... רנז

מבאר: שאע"פ שיטת התרומה היא ש"ש מותר בעשיית מלאכה בשבת, מפני שעושה "אדעת עצמו" (אע"פ שהישראל נהנה מתועלת המלאכה), משום שלומד מדליקה, שכשמכבה מעצמו אצ"ל "אל תכבה" משום דמכוון אדעת עצמו, – אעפ"כ אוסר התרומה לנכרי ללקט עשב לבהמת הישראל ולהאכילה, ולא תועיל הסברא ש"הנכרי אדעתא דנפשיה ליקט" כמו שמותר "בדליקה" כשמכבה מעצמו משום ד"עכו"ם אדעתא דנפשיה קעביד"..... רנח

סימן מ ביאור שיטת המהר"ם במהד"ב..... רפה
שיטת המהר"ם..... רפה

סימן מא ביאור המהד"ב בשיטת רבינו שמחה..... עדר
דברי רבינו במהד"ב בשיטת רבינו שמחה..... עדר

סימן מב ג' מהלכים הנ"ל שעצם עשיה אסורה באמ"נ..... רעח
ג' שיטות אלו (התרומה, המהר"ם, רבינו שמחה) מתפרשים יותר לפי דברי אדמה"ו, שהאיסור דאמירה לנכרי והמסתעף הוא על עצם העשיה, ד"שלוחו של אדם כמותו"..... רעח

סימן מג המשך דברי רבינו במהד"ב בשיטת התרומה..... רפא
המשך דברי רבינו במהד"ב לבאר את שיטת התרומה ד"עבדו נחשב לקצין", שאין צריך למחות כשרואהו: לא מחמת עצם האיסור שעל העשיה (דאינו מוחזי כשלוחו, ואינו כאילו שהמלאכה נעשית בשבילו) ואפי' לא מצד איסור מר"ע..... רפא
ביאור אחר בתרומה: סובר שכעושה מעצמו מלאכה דאו' לישראל גרע מקבל (בלא קצין) ו"קצין (וש"ש) בלי קיבל; ולפי"ז מפרש הירו' שמחויב למחות בענין זה (לא משום "שרואהו ושותק" אלא בעצם), ולאידיך יש מקור מהירו' לשיטתו דלעיל: ד"קיבולת" בלא קצין מועיל..... רפב
המשך דברי רבינו..... רפד

סימן מד סיום דברי רבינו בשיטת המהר"ם..... רפט
סיום דברי רבינו בשיטת המהר"ם..... רפט

סימן מה דברי רבינו במהד"ב בשיטת ההגה"מ..... רצג
דן בשיטת ההגהות מיי' דלא כהתרומה בענין האיסור ליהנות ממלאכה שעשה הנכרי עבורו "וכן משמע ג"כ בהגהות מיימוניות פ"ו בשם הר"מ, דלא ס"ל כספר התרומה

(אך א"כ איך סתם בריש פ"ו נגד דעת רבו מהר"ם), שהתיר לומר לעבדו למה לא עשית האש כו' (והיינו משום דאין צריך לצאת מביתו כמ"ש לעיל), – דלספר התרומה לא ה"ל להחמיר כ"כ, לעשות מסגרת לתנורו"..... רצג

סימן מו דברי רבינו במהד"ב בשיטת הטור..... רצד
שיטת הטור..... רצד

סימן מז עושה מעצמו לרמב"ם, וש"ש למלאכה להמהר"ם..... רחצ
האם הרמב"ם סובר כהמהר"ם להתיר בנכרי דעלמא כשעושה מעצמו? והאם המהר"ם סובר כהרמב"ם להתיר ש"ש למלאכה מיוחדת גם כשיש אמירה?..... רחצ

סימן מח מהד"ב כהמהר"ם כשעושה מעצמו בש"ש לכל מלאכות..... שה
רבינו פוסק כהמהר"ם כשעושה מעצמו אפי' בש"ש לכל המלאכות, אבל אולי לא בשכ"י לכמה ימים..... שה

סימן מט סי' רמ"ד ס"א וקו"א א'..... שז
דברי רבינו סי' רמ"ד ס"א כשעושה הנכרי בקבלנות בשבת והישראל "חפץ הוא בכך" שהנכרי יעשה בשבת (אלא שלא אמר לו לעשות בשבת)..... שז
ודברי הקו"א לגבי הדין בעושה בקבלנות והישראל מרוויח..... שז
לאור הנ"ל מקשה רבינו כמה קושייות וסתירות בדברי המג"א..... שיב
ישוב כללי לקושיא השניה, ומכך רואים את המקור לדברי רבינו בסי' רמ"ג ס"ג, בביאור דברי המג"א שם..... שמו
שכיר שנה "מיקרי קציץ" או לא "מיקרי קציץ"..... שמו
דברי רבינו כאן הם היסוד למה שכתב בפנים בסי' רמ"ג ס"ג..... שיט

סימן נ ג' מהלכים באיסור קיבולת דמרחץ..... שכ
עכשיו חוזר ליישב את הקושיא הראשונה בג' אופנים..... שכ
מהלך ב' לבאר את דברי המג"א לאסור קבלנות כשהישראל מרויח והנכרי אינו מרויח..... שכד
האם המחלף הב' חולק על המחלף הא' בגדר האיסור דהשכרת כלי מלאכה בער"ש, או דילמא אינו חולק עליו אלא מוסיף עליו, שבנוסף על איסור השכרת כלי בער"ש ישנו עוד איסור דנתינת קבלנות בדו"ח, כשהישראל ירויח מהעשיה בשבת.... שכח

טעם האיסור במשכיר כלי מלאכה בער"ש לפי ב' המהלכים והאם יש נפק"מ ביניהם
בנתינת קבלנות בער"ש כשהישראל מרויח וגם הנכרי מרויח ובטעם עצם החילוק
בין ב' המהלכים באיסור קבלנות בהרוחת הישראל באם אסור רק בער"ש או גם בכל
ימי השבוע..... ש"ג

הערה: האם יש איסור בקיבולת דמרחץ כשנותן לו בער"ש משום "דנראה כעושה
בשליחותו", וישל"ע בזה גם בהשכרה דמרחץ..... ש"ה

חילוק יסודי בב' המהלכים: היאך מסתכלים על עבודת הקבלן, ולחיוב מיחסים אותה,
כשהן הישראל מרויח והן הנכרי מרויח..... ש"ו

עוד הוכחות מהפוסקים לכך שהסוברים שיש איסור בהרוחת הישראל סברתם לומר
כן היא דוקא כשאין הנכרי מרויח..... ש"ז

יישוב הג', ומעם אחר למה מחוייב למחות בהנכרי העושה מלאכה בשבת כשהישראל
ירויח, אבל אין מחוייב למחות בנכרי קבלן העושה בשבת והישראל יהנה מזה בשבת
או במוצ"ש מיד..... ש"ח

דיוק בדברי רבינו "להימנע מחשש ריוח"..... ש"ח

השגת רבינו ב"זה אינו מדוקדק"..... ש"ט

היוצא מהמהלך הג' באיסור הש"ש ובטעמיו, לפי סוגיו..... ש"ט

ביאור דין דקבלן המביא להרוחת ישראל (שאם לא יעשה בשבת יפסיד לגמרי) מחוייב
למחות למהלך הג'..... ש"ט

קיצור מהסיכום העולה מג' המהלכים בביאור הא דקבלן העושה לישראל והישראל
מקפיד על עשייתו, בענין שמרויח הישראל, - אסור להניח לנכרי לעשות בשבת,
אע"פ שעושה "אדעתא דנפשיה"..... ש"ב

סימן נא חילוק בין רבינו והתוספת שבת בהרוחת ישראל..... ש"ג

איסור מלאכת הנכרי כשמביא הרוחה לישראל, ואין לנכרי ריווח בזה..... ש"ג

חילוקים בין דברי ושיטת רבינו ובין דברי ושיטת התוספת שבת..... ש"ד

סימן נב ש"ש בדברי המחבר ורמ"א, ונ"כ, ובדברי רבינו..... ש"ט

שכיר שנה בדברי המחבר ורמ"א, ט"ז, ומג"א ובדברי רבינו בשו"ע שלו..... ש"ט

דברי הט"ז והמג"א בהלכה זו בשיטת הרמב"ם, ושיטת הראב"ד, ושיטת הרמ"א,
שיטת הט"ז בביאור הרמב"ם, וביאור האיסור גם לדעת הרמב"ם ב"מקפיד...אם יבטל
איזה יום" כמה אופנים בהגדרת האיסור בשיטתו ובדברי הלב"ש והמשנ"ב בשיטת
הט"ז..... ש"פ

עוד בזה: דמסתבר יותר שלשיטת ה"ז אין האיסור כשמוקפיד שלא יבטל משום "הרוחת הישראל", – כיון שלרבינו אין ה"ז סובר איסור זה מדינא; אבל יש לדחות ראיה זו מדברי רבינו בקו"א סי' רנ"ב ו', דאפשר שאין ה"ז חולק על הרמ"א סי' רמ"ד ס"ה האוסר בשכיר שנה המושכר לכל המלאכות האוסר משום הרוחת הישראל..... שע

סימן נג לרבינו: איסור "הרוחה" ו"מקפיד", טעמים שונים..... שעב
מדברי הפנים מאירות ומדברי רבינו בקו"א סי' רמ"ד אות ט' מבואר דהאיסור משום "הרוחה" והאיסור משום "מקפיד" הם ב' טעמים לאסור..... שעב

סימן נד בדברי המהד"ב בחילוק בין ש"ש לשכ"י..... שעג
דברי הגר"א ב"מקפיד שלא יבטל איזה יום" שבזה אינו "שכיר יום בהבלעה" ודברי רבינו במהד"ב לסי' רמ"ג בביאור החילוק בין שכיר שנה לשכיר יום..... שעג
עוד חילוק אחר בהחבנה ובהפסק של השו"ע והמהד"ב כמה שנראה לאידך גיסא: שהמהד"ב מפרש את השליחות מצד הישראל, כיון שמוצד הנכרי אכן אמרינן בכל מה דאפשר ד"אדעתא דנפשיה קעביד"..... שעז

סימן נה במחלוקת הרמב"ם והראב"ד בש"ש..... שעה
דברי המג"א..... שעה
נמצא להמג"א..... שפ
ולחט"ז..... שפ
דברי רבינו בזה..... שפב

סימן נו סימן רמ"ד ס"י-י"א..... שפד
המשך דברי רבינו בסי' רמ"ד ס"י..... שפד
המשך רבינו בסי' א: האיסור במושכר לכל המלאכות, טעמו והגדרתו..... שפה
שיטת התרומה והכרעת רבינו להחמיר, והטעם שסומכים על שיטתו בדליקה ואגרת..... שפח
ביאור למה שנראה כסתירה בדברי רבינו בקו"א רנ"ב אות ז'..... שצא

סימן נז אמל"נ: חמור או קל או שזה לשאר איסורים..... שצד
האם אמירה לעכו"ם היא איסור חמור (שלכן "הפליגו" חכמים והחמירו בו ביותר), או דילמא היא "שבות קל" כיון ד"לית ביה מעשה", או דילמא היא שזה לשאר

השבותים, – ועיון בדברי הראשונים שבת ק"ל: שמדבריהם נראה שלשיטת הרי"ף יש מקום לומר שאמירה לנכרי אכן חמורה משאר שבותים.....שצד הערה בדברי הריטב"א במס' שבת צ"ה..... תיב

סימן נח אין להוכיח מאמל"נ לצרכי חולצה שהוא שבות קל..... תטו עוד במה שהתירו לומר לנכרי לעשות צרכי חולצה (יותר ממה שהתירו שאר שבותים על ידי הישראל) ושאלו זה סתירה כלל לכך שבאופן כללי היא אמירה לנכרי "שבות חמור", והחמירו והפליגו בו חז"ל להחמיר כמה חומרות..... תטו

סימן נט עדיפות בצרכי חולצה: ע"י נכרי או ע"י ישראל בשינוי..... תיט עוד בענין עשיית רפואה על ידי נכרי, והאם עדיפה עשייתו כדרכו או עשיית הישראל בשינוי..... תיט עוד דיוק לחלק בין בלאחר יד ונכרי לענין חולי, – וביניהם לענין מניעת הפסד תכג דיון בענין חנ"ל בדברי אדמה"ז מכמה מקומות, דמשמע שם שאין מחמירים יותר בעשיה על ידי נכרי מבשאר שבותים, ואפשר שיש מקומות שנראה מהם שאכן מקילים בזה יותר, גם מעשיה על ידי שינוי בלאחר יד ואולי עמדת רבינו היא: שלענין הלכה אין אמירה לנכרי חמור או קל יותר משאר שבותים, והוא "שבות גמור", ואפשר דמקורו נובע מפסק הרמב"ם והשו"ע..... תכו

סימן ס אמירה לנכרי במקום הפסד..... תלח דיון: מה ההלכה במקום הפסד, בדברי הרמב"ם, הראב"ד, השו"ע ושו"ע רבינו. תלח בדברי רבינו בהמשך אודות ההיתר לעשות הישראל עצמו בשינוי במקום צער והפסד מרובה וקצת דיון מה קיל יותר: עשיה על ידי נכרי, או עשיה על ידי ישראל בשינוי..... תמד

סימן סא מניעת הפסד ע"י ישראל?..... תמה דיון בדברי רבינו מהמותר למנוע הפסד בכלל..... תמה בטעם ההיתר בצינור שעלו בו קשקשים, שהתירו למעבן ברגליו בכדי למנוע הפסד בדברי המג"א והראשונים שמביא..... תמה

סימן סב הצלת מעות בדליקה, ומלמול מוקצה בלסטים..... תנב עוד בשיטות הראשונים והשו"ע בנידון הצלת מעות מפני הדליקה ובמחלוקת דידהו אם להתיר מלמול מוקצה מפני הלסטים..... תנב

שיטת ספר התרומה.....	תנג
שיטת הרמב"ן.....	תנה
דברי הרשב"א בשיטת הרמב"ן, ובשיטתו הוא.....	תנו
דברי הר"ן בדברי הרמב"ן והרשב"א, ובשיטת עצמו.....	תנה
כסום השיטות בקצור, ועוד בדברי הר"ן.....	תסג
"בהול אממונו" ו"בהול אמתו".....	תסה
סימן סג סי' של"ד ס"א-ב שו"ע רבינו.....	תסו
דברי אדמה"ז בסי' של"ד.....	תסו
סימן סד שבות (דשבות) במקום הפס"מ בדברי רבינו.....	תע
דברי השו"ע והנז"כ ואדמה"ז בסי' ש"א.....	תע
ודיון בדברי אדמה"ז, האם מותר שבות (דשבות) במקום הפסד מרובה.....	תע
דברי רבינו בהמשך בסעיף ל"ט לאור הנ"ל.....	תעט
דברי רבינו ס"מ בסי' ש"א.....	תפ
סימן סה דיון ב"צינור שנע"ו קשקשין" בשו"ע ר.....	תפב
אחרי כל הנ"ל נדון כעת מה יכולה להיות סברת רבינו בהיתר דצינור, שהתיר למעכו ברגליו בכדי למנוע הפסד.....	תפב
סימן סו הגדרת היתר ע"י ישראל בשבד"ש בהפס"מ.....	תפז
הגדרת ההיתר במה שמתירים בהפסד מרובה דוקא שבות דשבות (אפי' על ידי ישראל) להמג"א ובמיוחד לאדמה"ז.....	תפז
הערה: למה לא הכריעו השו"ע והמג"א ואדמה"ז להתיר שבות א' במקום הפסד מרובה כשיטות יחידי הראשונים (ראב"ד, תי' א' בר"ן, ריב"ש בענין שבות דשינוי), נגד שאר הראשונים, כמו שמקילים לסמוך איחיד נגד הרבים במקום הפסד מרובה (בתרי איסורי דרבנן)?.....	תצב
סוף דבר: פסק אדמה"ז בענין ההיתר לעשות שבות במקום הפסד מרובה ונמצא דלרבינו הוי הפסק בענין הפסד מרובה: יש לסמוך להתיר לומר לנכרי לעשות שבות בכדי למנוע הפסד מרובה. ויש לסמוך לישראל לעשות שבות בשינוי (או אפי' כל שבות דשבות) במקום הפסד מרובה.....	תצד

סימן סז להנ"ל: אמל"נ חמיר או קיל משאר איסורים.....תצד
ונחזור לכללות דיונינו: האם אמירה לעכו"ם חמיר או קיל משאר השבותים.....תצד

סימן סח היתר שדש"ב במקום מצוה באמל"נ ולא ע"י ישראל.....תקא
עוד במקור לרבינו להחיתר דשבות במקום מצוה על ידי נכרי ולא על ידי
ישראל וידון האם רבינו השתמש בהיסוד ששבות דאמירה לעכו"ם קילא משום ד"לית
ביה מעשה".....תקא
דיון בהרעיון הנ"ל מדברי ולשונות הראשונים והפוסקים ורבינו בהיתר עשיית מלאכה
ע"י נכרי לחולה, ואיסור על ידי הישראל, ומדברי ולשון הב"י ורבינו בהצלת כתבי
קודש ע"י נכרי במלאכה דאו'.....תקד
הלכות אלו כמת ולשון רבינו בזה.....תקז

סימן סט עדיפות בהפס"מ: אמל"נ או ע"י ישראל בשינוי.....תקיא
מה עדיף לאדמה"ז במקום הפסד מרובה: אמירה לנכרי, או עשיית ישראל בשינוי,
(או שבות דשבות).....תקיא
עוד בהסבר רבינו דאין מתירים שבות דשבות במקום מצוה (ואפי' בשינוי)....תקיד

סימן ע עוד: בשדש"ב במקום מצוה ע"י ישראל.....תקטו
החסבר ודיון בהאיסור שבות דשבות במקום מצוה ע"י ישראל.....תקטו
צריך עיון מההלכה כס' של"א ס"ט בהיתר לכרוך סמרטוט ולהוציא בשינוי לכרמלית
במקום מצות מילה (שבות דשינוי במקום מצוה).....תקיה

סימן עא שבות דשבות במקום צורך גדול.....תקכד
שבות דשבות במקום צורך גדול.....תקכד

סימן עב גדר ודיני "צער יתירא" לרבינו.....תקכז
בהסבר ההיתר המיוחד שבמקום צער יתירא מותר לישראל עצמו לעשות שבות
דשבות, וגדרו ובמקור לדברי רבינו לדמות דין הפסד (מרובה) לדין צער
יתירא.....תקכז

סימן עג ההיתר לחמר כלאח"י בקרבן פסח.....תקכח
קושיא לכל השיטות דלעיל: למה התירו בקרבן פסח מחמר כלאחר יד, וחרי זהו שבות
ע"י ישראל במקום מצוה ולאידך הוכחה הפכית מגמ' ר"ה ל"ג.....תקכח

סימן עד צורך רבים..... תקל"ג

"צורך רבים" לדברי רבינו..... תקל"ג

סימן עה אמל"ג לעשות בשינוי..... תקמ

אמירה לנכרי שיעשה בשינוי לפי דברי רבינו..... תקמ

סימן עו גדר "מקום מצוה" באמל"ג..... תקמה

הערה בשבות דשבות במקום מצוה: איזו מצוה נחשבת מצוה לענין זה לדעת רבינו..... תקמה

סימן עז שבות דשבות בשאר איסורים..... תקמו

שבות דשבות בשאר איסורים לרבינו..... תקמו

סימן עח הסתייגות בהיתר ד"שבות דשבות במקום מצוה..... תקנ

הערה קצרה אודות דברי רבינו בהסתייגות על ההיתר הגורף ד"שבות דשבות במקום מצוה"..... תקנ

סימן עט לרבינו היתר פס"ר באמל"ג: אינו שלוחו לאיסור..... תקנא

היתר פסיק רישא בעכו"ם האם הטעם משום "שליחות" שלא נעשה שלוחו לזה או משום שהוא איסור קל שלא גזרו בזה. ישנם המבארים שטעם ההיתר משום דאמירה לעכו"ם הוא איסור קל, אדמה"ז אינו מבאר שזהו טעם ההיתר, כיון שלדעתו באמת אין אמירה לעכו"ם לעשות איסור דאו' איסור קל, אלא אדרבא שבות חמור כשאר השבותים משום חומר השליחות, ומשום שנרמז באסמכתא, לכן מבאר הקולא בנידו"ד משום גדרי השליחות..... תקנא

עוד בענין זה בדברי האחרונים ובדברי הראשונים..... תקנד

סימן פ האם יש איסור "אמירה לבעלי חיים"..... תקנט

האם ישנו איסור "אמירה לעכו"ם" לבעלי חיים..... תקנט

סימן פא דיון ב"מי שהחשיך" בחומר אמל"ג..... תקס

דיון בחומר האיסור באמירה לנכרי בסוגיא דמי שהחשיך ובכמה פרטים בסוגיא ההיא ודיון בהלכות אלו לאור דברינו לעיל בשיטת רבינו..... תקס

סימן פב בהנ"ל, ואם יש מחמר באיסור דרבנן..... תקעג

דיון בהלכה הנ"ל ובחמשך לדברים דלעיל בדיון בדברי האחרונים במג"א אם יש מחמר באיסור דרבנן..... תקעג

סימן פג קושיא: בחומר אמל"נ איסור מלטול משוע"ר סי' ש"ה..... תקפב

קושיא אמבואר לעיל דאמירה לנכרי המיר מאיסור מלטול מוקצה (שלכן נותן לחומר שאינו שלו אע"פ שמלטל הרבה ולא לנכרי אע"פ שמלטל רק פעם אחת), מחמבואר בשו"ע רבינו סי' ש"ה כ"ו..... תקפב

סימן פד הערה אהנ"ל דאין חומר אמל"נ בדרבנן מד"ר במכס..... תקפה

הערה אדברינו שחומר האיסור דאמירה לנכרי ד"שלוחו כמותו" הוא רק כשאומר לו לעשות מלאכה דאורייתא משא"כ כשאומר לו לעשות שבות, מדברי רבינו בס' רמ"ד סי"ב לענין גביית מכס..... תקפה

סימן פה עוד בהלכות במי שהחשיך..... תקפז

למה נותן לנכרי ולא לחשו"ק בענין שאין עושים איסור דאורייתא..... תקפז
במי שהחשיך חששו חכמים "דילמא אתי לאחלופי" ויבוא לעשות בישראל גדול והעדיפו להתיר ליתן לנכרי..... תקצא
לפי הנ"ל: מה הדין ב"מי שהחשיך" אם יש לו ברירה בין אמירה לנכרי דאורייתא, או עשיית חשו"ק דבר שבעצם אין בו איסור דאורייתא כלל, מה עדיף?..... תקצא

סימן פו השוואה בין אמל"נ ופחות פחות מד"א..... תקצט

פחות פחות מד"א והשוואה בין אמירה לנכרי לבין פחות פחות מד"א, ומה הדין בשאר שבותים (כמו הוצאה בכרמלית) במי שהחשיך..... תקצט

סימן פז אמל"נ ושאר שבותים בצעב"ח..... תרח

אמירה לעכו"ם ושאר שבותים בצעב"ח..... תרח

סימן פח סי' ש"ה סכ"ט והלכות צעב"ח וקו"א..... תרט

דברי רבינו בס' ש"ה סכ"ט ופיענוח דבריו בהל' צער בעלי חיים ובקו"א שם.. תרט
סיום דברי רבינו בקו"א ג' בהל' צער בעלי חיים ודברי המהרש"ל בחלב שנחלב ביו"ט ודברי רבינו בחלב שנחלב בשבת ויו"ט בהל' שבת סי' ש"ה..... תריז
היוצא מתמצית דברי רבינו בקו"א ג' בהל' צעב"ח..... תרכה

סימן פמ הל' צעב"ח ס"ו וקו"א ה'..... תרכה

מדברי רבינו בהל' צעב"ח ס"ו ובחלק מהקו"א ה' שם..... תרכה

סימן צ ע"פ דב"ר מיושב שלא העמידו דבריהם בביטול כלי בצעב"ח..... תרכט

מהלך רבינו מיישב קושיא הנמצאת באחרונים למה התירו איסור מבטל כלי מהיכנו במקום צעב"ח, והלא חכמים העמידו דבריהם במקום מ"ע..... תרכט

לרבינו: העמידו דבריהם אף במקום ל"ת והטעם שלא העמידו דבריהם במקום צעב"ח לענין איסור ביטול כלי מהיכנו הוא משום ש"לא רצו לצערם בגזירתם"..... תרלג

לרבינו: למה העמידו דבריהם בענין צעב"ח לענין איסור מוקצה בדעת הרמב"ם (ורבינו מכריע להתיר רק בהפסד מרובה)..... תרלח

סימן צא המראת אוזנות משום צעב"ח..... תרמד

המראת אוזנות משום צעב"ח..... תרמד

סימן צב צעב"ח בשאר שבותים..... תרמה

ונדון שוב לאור הדברים הנ"ל, מה דין צעב"ח במקום שאר שבותים..... תרמה

סימן צג להנ"ל: צעב"ח באמל"נ בשיטת רבינו..... תרמה

לאחר כל הנ"ל נתבונן לענין צעב"ח במקום אמירה לנכרי לשאר הביאורים, והיאך הוא לביאור רבינו והאם אכן אמירה לנכרי בדאורייתא חמיר יותר משאר שבותים (והיינו: דלא רק שאינו קל מהם אלא אפשר שהוא חמיר מהם) או דילמא דומה להם לענין שחשיב כאילו עושה מעשה בעצמו (ששלוחו כמותו)..... תרמה

סימן צד חליבה לאיבוד משום צעב"ח..... תרנ

חליבה לאיבוד בצעב"ח ובדברי קצות השולחן, והחזו"א, והציץ אליעזר והנלענ"ד בדברי אדמה"ז לפי דברינו דלעיל..... תרנ

סימן צה סי' ש"מ ס"ב..... תרנה

דברי רבינו בסי' ש"מ ס"ב..... תרנה

סימן צו א"א לסמוך אמל"נ בשבות דשבות מבע"י..... תרסא

"מבעוד יום אי אפשר לה לסמוך על שבות דשבות, שלא התירוהו אלא בדיעבד" לפי"ז אולי תתבאר כוונת רבינו בסי' רמ"ד סי"ב דמצריך בגביית מכס שמותר משום

"שבות דשבות במקום מצוה" – שיהא גם "קציץ", שיהא בקבלנות, ואינו מספיק מה שהוא "שבות דשבות במקום מצוה". תרסא

סימן צז מראית עין (בשבת)..... תרסב
 "מראית עין"..... תרסב

סימן צח איסור "טול בשר זה ובשל לצורכך" לרבינו..... תרסז
 גדר האיסור ב"טול בשר זה ובשל לצורכך בשבת" רבינו פירש: "נראה כשלוחו" – מתאים לכללות הכנתו בכללות האיסור – ואכן מחלך זה הוא החלק ביותר בהכנת הלכה זו, דלשאר הביאורים לכא' קשה: מהו גדר האיסור: והרי אין בזה גזירה דילמא יעשה בעצמו, וגם אין בזה הנאת הישראל, שבוזה האיסור הוא משום שהישראל נהנה מזה..... תרסז

סימן צמ ריבוי בשיעורים באמל"ג..... תערב
 ריבוי בשיעורים באמירה לנכרי בקושיית הרעק"א על הר"ן ובביאור הקוב"ש והדברים מתאימים מאוד מאוד לדברי רבינו דוקא..... תערב

סימן ק עובדין דחול "שבות קל"..... תרעו
 עובדין דחול הוי בגדר שבות קל, ודוחים שבות זו מפני מצוה..... תרעו

סימן קא סיכום דברינו בשיטת רבינו..... תרעו
 סיכום הדברים: אכן אמירה לנכרי לעשות איסור דאורייתא בשבת וי"ט הוי שבות חמור, והסבר הוא, משום שיש בזה את החומר "דשלוחו כמותו" הנרמז בתורה ב"לא יעשה – אפי' על ידי אחרים", ו"הפליגו חכמים" בזה הפלגות וחומרות, ולכן אין הוא נדחה במקום מצוה או במקום צורך גדול (כפי פסק דידן), ואולי יש ציורים שנדחים שאר שבותים ולא נדחית אמירה לנכרי בדא' (כן הוא לאיזה שיטות בצעב"ח)..... תרעו

יְסוּדֵי הַשְּׁלַח וְזִיקוּקֵי אֲוֵרוֹתָיו

הקדמה

שם, - והעיקר בחלק חשוב מאוד מדבריו במהדורא בתרא לסי' רמ"ג, ששם דברים מחודשים בכלל, ובפרט בנושא זה, ועוד בכמה עניינים מגדרי ודיני שכירות וקבלנות (והמסתעף לשכיר שנה לכל המלאכות, ושכיר שנה למלאכות מיוחדות), ובהשינויים בין היאך שהדברים מתבארים בפנים השו"ע, לבין היאך אשר הם מתבארים במהד"ב.

בכּלֵלוֹת ענין זה, נתבאר הרבה בדברי רבינו שיש חומר ו"הפלגה" מיוחדת ש"הפליגו חכמים" באמירה לנכרי בשבת, (היינו דהאיסור הכללי דאמירה לנכרי ישנו גם בשאר איסורים שאינן איסורי שבת; - אבל מעבר לכך, ישנו חומר מיוחד באמירה לנכרי בשבת).

דובר הרבה בחיבור זה, ונתבאר בשיטת רבינו היאך בכללות האיסור דאמירה לנכרי בשבת ישנן ב' פרטי איסורים: (א) עצם האמירה דהישראל להנכרי, שיעשה מלאכה עבור הישראל; (ב) העשיה של הנכרי עבור הישראל, דעניינה כעשייה הנעשית בידי שליח, ד"שלוחו של אדם כמותו", - ועשיה זו יש לה חומר מיוחד, שנחשבת כעשיית הישראל.

והנה לא בכל האיסורים ישנו איסור ב' זה, - דבכל שאר איסורים לא אמרינן דאמירה לנכרי הינה בגדר 'שלוחו של אדם כמותו' לעניין העשייה, (אלא רק באמירה לנכרי בשבת); ובשאר איסורי התורה, ישנו רק את חלק האיסור (הראשון) דעצם

ב"ה. בעזה־שי"ת הנני בא בחיבור זה לבאר את יסודות שולחנו של אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשו"ע, ולבאר את אורותיה של משנתו הבהירה בענין אמירה לנכרי שבות, ברחבי השו"ע שלו, הן בכללות חידוש היסוד בגדר האיסור דאמירה לנכרי, דחדית לן דעניינו הוא מצד "שלוחו כמותו", ואסמכוה רבנן אקרא ד"לא יעשה לכם", ונתברר בחיבור זה הן מה שנלענ"ד במקור שיטתו, (ובאופן שלפי מהלכינו נתבארו בדבריו קושיות האחרונים הידועות על הרעיון שאמירה לנכרי תוכנו הוא משום שליחות (החת"ס, הבית מאיר)), הן דקדוקים בדבריו בהרבה מפרטי ההלכות בזה, והן טעמי כללות ופרטות הלכות אלו.

אמנם ארוכה היא מארץ מידה ורחבה מני
ים, ולא השגתי לבאר את כל
ההלכות ופרטותיהן בנושא זה, ולא הספקתי
לבאר הרבה מההלכות כפי שפסק רבינו
וביארם בסימנים רמ"ז, שכ"ה, רע"ו. וכמו"כ
לא הספקתי לבאר את כל פרטי ההלכות בסי'
ש"ז וכמה וכמה מהפרטים בסי' רנ"ב.
וכמו"כ בסי' רמ"ד לא ביארתי את שיטתו
ואת פרטי ההלכות בענין מראית העין בכלל,
ובהלכות אלו בפרט.

מ"ב השתדלתי לבאר את דבריו בנושא חשוב זה, בדבריו בסימנים הבאים: ס"י רמ"ג ובקו"א; בהרבה הלכות בסי' רמ"ד, ובכמה וכמה מהפסקאות בהקו"א שם; ובקצת מדבריו בסי' רנ"ב ובמקצת מהקו"א

היא שונה מכפי שהדברים מתבארים באחרונים אחרים).

וגם נתבאר בדברי רבינו בענייני "צער בעלי חיים" ובמה שהתירו בזה כמה איסורים דרבנן, - אבל לא הותר **בכ"ל** ענין לדברי רבינו (היינו דלא הותר באמירה לנכרי לעשות דאורייתא).

ובכ"ל נתבארו כמה וכמה דברים בכללי אמירה לנכרי ובפרטיה לדברי רבינו.

בכ"ל זה: השתדלתי לפענח בהרבה מקומות את דבריו, ובמיוחד בקו"א, ובמהד"ב לסי' רמ"ג, ובתוך זה, כתבתי הערות שונות וביאורים שונים היוצאים מדבריו בעניינים הנ"ל ועוד.

אבל כנ"ל, כל זה הוא חלק ממים שאין להם סוף, - בכלל דבריו בכל עניינים אלו, ולא מיציתי דבריו בנידונינו בשאר החלקים שלא כתבתי בהם בנושאים אלו (כנ"ל: לא כתבתי בהרבה חלקים בסי' רנ"ב, רע"ו, שכ"ה, ש"ז ועוד ועוד), שהם בגדר ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים.

והנה אנו יכולים ללמוד קצת מדברי אדמו"ר האמצעי בהקדמתו לשו"ע רבינו את הדרך אשר ילכו כדי להגיע ל"תכלית ידיעת דיני ההלכות בטעמיהן", "למי שיש לו שעת הכושר לעסוק בעיון בגמ' ובראשונים עד פסקי ההלכות האחרונים...", ונותן שם את הסדרים בזה כהקדמה ללימוד שו"ע רבינו, - לימוד המס' עם התוס', והאשר", ופסקי דינים הרא"ש, הטור, והב"י, ופסקי השו"ע והרמ"א, היוצאין מתוך דברי הב"י והד"מ - ואח"כ לימוד דברי שו"ע רבינו בעיון, עם דברי הקו"א, וביחד ע"ז להוציא מדברי רבינו "דינים המחודשים מן האחרונים כהט"ז ומ"א והאחרונים".

האמירה; וטעמו דחלק ראשון זה הוא "גזירה שמא יבא לעשות בעצמו", כמו שיבואר באריכות בחיבור דידן.

ומענין לענין באותו ענין נתבאר הרבה בגדרי חומר שבות דאמירה לנכרי, ביחס לשאר שבותים הנעשים על ידי הישראל - איזה מהם חמור יותר; ובתחילה העלינו סברא שאולי ע"פ דברי רבינו בחומר אמירה לנכרי בשבת, הרי היא חמורה משאר שבותים, ואכן הוכחנו שיש סברא כזו בהרבה ראשונים, אלא שלפועל לא נראה כן מדברי הרמב"ם והשו"ע, וגם רבינו נוקט כן, - אלא שהעלינו שכשמדובר בשבות דאמירה לנכרי בדאורייתא - הרי לרבינו (אף שאינו חמור משאר שבותים, מ"מ) אין הוא קי"ל משאר שבותים, והוא כשאר שבותים.

ומענין לענין נתבארו הדברים בענין שאר שבותים, שאסור לישראל לומר לנכרי לעשותם, ואפי' בשבות דשבות. ומענין לענין נתבארו כמה וכמה מגדרי ההלכות בשבותים הללו (אמירה לנכרי ושאר שבותים) בחולה שאין בו סכנה שנפל למשכב, ובמי שלא הגיע לדרגה זו אבל יש לו "צער הגוף גדול", ובכללות נתבאר באריכות שמה שהקילו חז"ל בחולה שאין בו סכנה לעשות את המלאכות ע"י אמירה לנכרי, אין זה משום שאמירה לנכרי קיל, ועוד ועוד. ולדוגמא נתבאר שיטת רבינו בענין שבות דשבות על ידי ישראל במקום "הפסד מרובה", ובכמה ענייני שבותים במקום הפסד מרובה. ומענין לענין נידונו הסוגייתא ופרטי הדינים במי שהחשיך, ומה עדיף לעשות כדי שלא יבוא לעשות איסור דאורייתא כו'.

כמו כן נידון בכמה וכמה דברים ב"העמידו חכמים דבריהם בשב ואל תעשה אפי' במקום עשה" ובהרבה פרטים בזה, כפי שיוצא לדברי רבינו הגדול (שמסקנת הדברים

דעניינה כולל לימוד ההלכה וטעמיה, ודקדוקיה, ומקוריה, ומבאר היאך דרך הלימוד ש"מעמידו" בזה, בפסק הלכה ברור שלו בהל' ת"ת פרק א סעיף ו:

"ובזמן הזה שכל התורה שבעל פה היא כתובה לפנינו - א"צ לשכור מלמד לבנו שילמדנו כל התורה שבע"פ, אלא שילמדנו להבין היטב בתלמוד ברוב המקומות, גם בהלכות וסוגיות העמוקות עם רוב הפוסקים ראשונים ואחרונים, ויעמידנו על עיון ההלכה למעשה, שיוכל לעיין בעצמו ללמוד ולהבין ולהורות כל הלכה למעשה מתוך עיון בתלמוד ופוסקים ראשונים ואחרונים, ואזי יוכל הבן ללמוד בעצמו כל התלמוד והפוסקים לידע כל ההלכות של תורה שבע"פ, שהן פירוש התרי"ג מצות ודקדוקיהן בטעמיהן ומקוריהן כאלו למדו המלמד".

והיינו שהדרך ואופן הלימוד בזה הוא בעיון ב"תלמוד" ו"פוסקים ראשונים ואחרונים" (ולכן מוכרח האדם גם ללמד לבנו בענין זה, כדי לקיים מצות ולמדתם את בניכם). וא"כ בוודאי מובן מהנ"ל שכדי לעמוד "על עיון ההלכה" של דברי רבינו בעצמו, הרי הדבר יתכן דווקא כשזה בא בהקדמת לימוד הענין שפוסק אודותו, היינו לימוד "בתלמוד ופוסקים ראשונים ואחרונים".

לאור כל הנ"ל, השתדלתי להביא את מקור דברי רבינו בש"ס ובפוסקים ראשונים ואחרונים, ולדמות היאך שילב או העדיף פירוש או פסק אחד על חבירו, והיאך רימז בדבריו חידושים נוספים, ובכלל הנ"ל היאך פירש את ענייני הסוגיית ויישב את הקושיות המתעוררות בנידונים אלו.

ואח"כ כותב סדר למי שאין לו פנאי כ"כ: שגם בזה, יש לו ללמוד לכה"פ לימוד האשר"י עם רש"י של הרי"ף, וילמוד השו"ע, ואח"כ שו"ע רבינו, שיספיק "לענין ידיעת אמיתית הדין וההלכה, שנפסק בראשונים ואחרונים".

(ואח"כ קובע למי שאין לו פנאי אפי' לזה, היאך ילמוד להיות בדרגא של "שונה הלכות בכל יום", שאכן בלימוד זה אין נכ"ל לימוד בשו"ע רבינו).

הרי רואים מזה שכדי להבין היטב את דברי רבינו, וכדי להגיע למטרתו של חיבור השו"ע דרבינו, שמגמתו הלא היא להביא "תמצית פנימית טעמי ההלכות הנזכרים בכל דברי הראשונים ואחרונים, זקוקים שבעתיים, כל דבר על אופניו בלי בלבול ותערובת, ופסק ההלכה המתברר ויוצא מדברי כל הפוסקים עד חכמי זמנינו...", (לשון ההקדמה של בני הגאון המחבר);

וכדי להבין את לימוד ה"לוח הפנים הוא ההלכות בטעמיהן, ופסקי דינים העולים אחר פלפול בראשונים ואחרונים וטעמיהן בלשון זך ונקי... מוסד על פי דעת כל הפוסקים ראשונים ואחרונים, ...ולהכריע ביניהם בראיות צודקות...", ואח"כ ה"לוח השני ...קו"א, כדי שיהיה כל אדם קורא כדרכו ההלכה הקבועה בטעמיה תהיה בפיו שגורה, והפלפול יהיה למשכילים לבד מסורה...";

הרי ברור שלזה צריך לימוד בכל מה שקדם לרבינו, בכדי לבוא לידי הבנה בדבריו.

ובאמת רואים בבירור בדברי רבינו עצמו בכללות דרך ואופן הלימוד הנחוצ בידיעת התורה ב"עיון הלכה למעשה",

או משנה, ועאכו"כ כשמצטט את לשון המחבר, ובזה יש שינוי או הוספה.

ובשנת תשל"ג בראשית ס"ג דיבר אודות: שו"ע אדמה"ז – [טעון] דיוק בלשונו בכל תיבה, דיוקו כמו הדיוק ברמב"ם, ועד שמכל תיבה יכולים ללמוד הלכה בהוספה ובהפלאה.

שמואל זאנאניץ

וכבר הפליא הרבי, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בהרבה מקומות את גודל והפלאה שו"ע רבינו ומהם ובהם:

אור לכ"ד טבת תשכ"ג סוס"ז אודות גודל דייקנות שו"ע, וכמו"כ באותו השנה, בשלח ס"א.

ובשנת תשכ"ח יא שבט ס"ה דיבר אודות החידושים נפלאים על כל צעד, במיוחד כשאדה"ז מביא ממי שקדמו ומוסיף